

15. januar 2015

Besvarelse af GRU alm. del
spørgsmål nr. 38 af 19. december
2014 til udenrigsministeren efter
ønske fra Finn Sørensen.

UDENRIGSMINISTERIET

Spørgsmål nr. 38:

På samrådet den 5. december 2014 gav ministeren udtryk for, at det var Kammeradvokatens udtalelse, der førte til den konklusion, at Danmark var nødt til at overlade certificeringen af virksomhederne til USAF, for ikke at komme i konflikt med EU-regler. Ministeren bedes forklare, hvordan Kammeradvokatens udtalelse af 8. november 2013 kunne føre til en sådan konklusion, når Kammeradvokaten selv udtrykkeligt gør opmærksom på, at ”Spørgsmålet om, hvorvidt – og i givet fald i hvilket omfang - EU-retlige regler finder anvendelse på en aftale som den ovennævnte, er ikke endeligt afklaret, og der kan anføres argumenter både for og imod opretholdelsen af det omhandlede krav” (Kammeradvokatens udtalelse s. 1).

Svar:

Når Udenrigsministeriet vurderede, at det var nødvendigt at opdatere den hidtidige praksis, skyldtes det navnlig et behov for at sikre, at Danmark ikke kunne blive beskyldt for at fortrinsbehandle danske virksomheder i forhold til andre EU-virksomheder i strid med EU-retten.

Det bemærkes, at ”køb dansk”-klausuler ikke var helt ualmindelige, før Danmark blev medlem af EU. Nogle af disse klausuler har i praksis overlevet upåagtet efter medlemskabet af EU. Men efterhånden, som der kommer mere konkurrence og kommerciel interesse på et område, bliver Kommissionen, virksomheder og myndigheder opmærksomme på behovet for at rette til for at sikre efterlevelse af EU-rettens forbud mod diskrimination. Det gælder også i Danmarks relationer til lande og områder uden for EU. Ellers risikerer myndighederne retssager og erstatningskrav fra virksomheder i EU.

På baggrund af forespørgsler fra virksomheder og advokater om forståelsen af kravet om dansk/grønlandsk nationalitet og Udenrigsministeriets rolle i forhold til det amerikanske udbud på Thulebasen bad Udenrigsministeriet i sommeren 2013 om en udtalelse fra Kammeradvokaten vedrørende de udbuds- og EU-retlige forhold.

Kammeradvokatens udtalelse af 8. november 2013 fandt på baggrund af praksis fra EU-domstolen, at medlemsstaterne, i det omfang de varetager de eksterne relationer for et oversøisk territorium, der ikke er medlem af EU (et OLT), ikke er omfattet af EU-rettens geografiske område, og at de EU-retlige kompetenceregler derfor heller ikke finder anvendelse på denne kompetenceudøvelse. I det omfang medlemsstaterne varetager deres egne eksterne relationer, fastslog udtalelsen, at det omvendt må antages, at de EU-retlige kompetencefordelingsregler og andre relevante EU-regler fuldt ud finder anvendelse (udtalelsens side 8).

Kammeradvokaten fandt, at hvis det omhandlede krav om at anvende danske virksomheder og dansk arbejdskraft må anses for (også) at være en varetagelse af danske – og ikke kun grønlandske eksterne relationer, vil kravet skulle overholde EU-retlige regler (udtalelsens side 8 og 11).

Ifølge udtalelsen er det nærliggende at antage, at det EU-retlige loyalitetsprincip i en situation som denne vil være til hinder for, at medlemsstaterne udnytter deres kompetencer for så vidt angår deres oversøiske territorier i strid med EUF-traktatens grundlæggende principper, herunder f.eks. ved at indføre foranstaltninger på grønlandsk territorium, der strider mod EUF-traktatens diskriminationsforbud (udtalelsens side 11).

På baggrund af udtalelsen fra Kammeradvokaten, og møder herom i efteråret 2013, nåede Udenrigsministeriet til den konklusion, at Danmark ikke i varetagelsen af danske eksterne relationer kunne forsætte med at fortrinsbehandle danske virksomheder i forhold til andre EU-virksomheder. Se også besvarelsen af GRU spørgsmål 39 og 31.